

SÕBRAD PUUD – KES ON HALJAS, KES ON PALJAS?

Matka läbiviijad: õpetajad Kea Puks ja Kristiina Pavlenko

Vanus: 6 ja 7aastased lapsed

Tunni läbiviimise koht: Rõõmu tee park Tartus

Tunni läbiviimise aeg: lumine talv

Matka eesmärk: laps saab sõbraks loodusega; lastel kinnistuvad teadmised erinevatest puudest.

Matkale läksime esmaspäeval, et sisse juhatada nädala teema. Enne matkale minekut tuletasime hommikuringis meelde reeglid:

- Parki lähen ma külla ja arvestan, et siin on kellegi kodu (nt lindude).
- Ma ei viska prahti maha.
- Ma ei murra oksa.
- Ma võin puid kallistada.
- Olen tähelepanelik ja sõbralik.

Matkalised

Parki jõudes moodustasime ringi ja lugesime koos tervitusluuletuse:

„TULE PARKI, KUI TUJU ON PAHA,
SEAL KINDLASTI RAHUNED MAHA,
TULE PARKI, KUI RÕÕMUS ON MEEL,
SEAL RÕÕMSAMAKS MUUTUB TA VEEL.“

Peale luuletuse lugemist, läksime tervitama esimest puud. Õpetaja ütles mõistatuse: „Mõista,

mõista, kes see on: uhke emand, roheline kleit, punased pärlid?“ . Lapsed arvasid ära, tegemist oli pihlakaga. Arutlesime, kas pihlakas on paljas või haljas puu. .

Kallistasime ja katsusime pihlaka tüve. Seejärel said lapsed paberi ja rasvakriidi, ning paaristööna kopeerisid pihlapuu tüve mustri paberile (asetasid paberi vastu tüve ja hõõrusid rasvakriidiga).

Edasi ütles õpetaja mõistatuse järgmise sõbra kohta: „Mõista, mõista, kes see on: valge poiss, rohelised juuksed?“ Lapsed arvasid ära, tegemist oli kasega. Lapsed vaatlesid, kus asuvad pargis kased ja siis läksime nende juurde. Arutlesime, kas kask on paljas või haljas puu. Kallistasime, katsusime kase tüve ning seejärel kopeerisid lapsed kase tüve mustri paberile.

Järgnes mäng „Puukull“. Leppisime kokku, et kodudeks on ainult kased (seal kasvas koos ca 10 kaske), puud võib puudutada ainult nii kaua kuni loed viieni, siis tuleb joosta ja uus puu otsida. See laps, keda kull puudutab, muutub ka ise kulliks.

Kätte oli jõudnud aeg minna järgmise sõbra juurde. Enne ütles õpetaja mõistatuse: „Mõista, mõista, kellel krobe kasukas?“ . Lapsed arvasid ära, et tegemist on männiga. Lapsed vaatlesid, kus männid asuvad ja seejärel seadsime sammud nende juurde. Tervitasime, kallistasime ja katsusime mändi. Arutlesime, kas tegemist on halja või palja puuga. Seejärel kopeerisid lapsed ka männi koore mustri paberile. Järgnes ülesanne, kus lastel tuli otsida umbes oma jalalaba pikkune puutokk ja seejärel minna teise õpetaja juurde, kes neid ühel lumelagendikul ootas. Lapsed otsisid, mõõtsid ja murdsid, kuni kõigil oli vajalik tokike olemas. Teise õpetaja käest said nad ülesandeks joonistada lumele mõne puu leht. Lapsed ütlesid, mis puu lehe nad lumele olid joonistanud.

Külastada oli jäänud veel üks sõber. Õpetaja ütles mõistatuse: „Mõista, mõista, kes see on: ta on ilus roheline, jõuluks tuppa tuuakse?“ . Selle mõistatuse arvasid lapsed kohe ära – muidugi on see kuusk. Taas tuli lastel vaadelda, kus kuused kasvavad ja seejärel seadsime sammud uut sõpra tervitama. Katsusime, kallistasime kuuske ja seejärel kopeerisid lapsed ka kuuse koore mustri paberile. Kuuskede all oli hea ja tuulevaikne.

Me moodustasime ringi, kükitasime maha ja õpetaja jutustas loo:

„Kord läinud metsakuninga poeg laande jalutama. Äkki kogunesid taevasse suured mustad pilved ja hakkas sadama tihedat vihma. Metsakuninga pojale ei meeldinud märjaks saada, seega hakkas ta varjualust otsima.

Ta nägi pihlapuud, läks tema juurde ning küsis:

„Armas pihlapuu, kas pakud mulle vihma eest varju?“

Pihlakas vastas:

„Mitte mingil juhul! Alles ükspäev käis siin külamees ja korjas mu marju. Kindlasti on sinulgi sama plaan.“

Metsakuninga poeg läks edasi ja nägi kasepuud. Ta küsis:

„Armas kasepuu, kas pakud mulle vihma eest varju?“

Kask vastas:

„Mitte mingil juhul! Alles ükspäev käis siin talumees ja korjas mu oksid vihtade tegemiseks.“

Metsade valitseja poeg läks edasi ja kuulis kuidas keegi teda hüüab. See oli vana mänd, kes ütles:

„Hea rändur! Tule minu juurde, ma pakun sulle vihma eest kaitset!“
 Metsakuninga poeg läkski tema juurde, kuid männi võra oli hõre ja vihm sadas läbi.
 Metsakuninga poeg tänas lahket mäнди ning läks edasi.
 Mõne aja pärast jõudis kuningapoeg suure kuuse juurde, kes teda lahkesti kutsus:
 „Armas rändur! Tule minu tihedate okste alla, siis ei saa sa märjaks!“
 Metsade valitseja poeg läks ja saigi varju. Kuna kuusel oli tihe võra, siis ei sadanud vihm sealt läbi.
 Tänutäheks said mäнд, kuusk ja nende vennad okaspuud eluaegse haljuse. Aga lehtpuudel lubati roheline olla vaid pool aastat.“

Kui lugu sai läbi, mängisime mängu „Puukuju“ - iga laps kujutas oma kehaga mõnda puud ja teised lapsed pidid ära arvama, mis puuga on tegemist.

Peale mängu kordasime üle, milliste puudega me kohtunud olime ning kes neist olid haljad ja kes paljad.

Lõpetuseks sai iga laps kaela „Tubli loodusesõbra“ medali ja kõik koos lugesime veel kord luuletuse:

„TULE PARKI, KUI TUJU ON PAHA,
 SEAL KINDLASTI RAHUNED MAHA,
 TULE PARKI, KUI RÕÕMUS ON MEEL,
 SEAL RÕÕMSAMAKS MUUTUB TA VEEL.“

Kokkuvõtte matkast: samal päeval õhturingis rääkisid lapsed, mis neile pargimatkal kõige rohkem meeldis. Vastuseks nimetati „Puukulli“ mängu, tokkide otsimist, lumele joonistamist, muinasjutu jutustamist, koore mustrite kopeerimist, mõned lapsed arvasid, et neile meeldisid sellel matkal kõik asjad.

Nädala jooksul meisterdas iga laps raamatu „Sõbrad puud“. Sinna sisse kleebiti puu koore mustritest kopeeritud pildid, mõistatused ja pildid puudest, kellega olime matkal kohtunud jm. Raamatud läksid märtsi viimasel nädalal lasteaias korraldatavale lasteraamatu näitusele.

Kasutatud kirjandus

Relve, H. (2007). *Puude juurde*. Tartu: Eesti Loodusfoto

Saimre, T. (Koost.). (2009). *Mõistatused. Vanasõnad. Kõnekäänud*. Tallinn: Ilo